

10100100110001101110100 0 1 0 1 1 01 1 1 01 001 001 0 0 1 1 0001101 110100010 110110010

Trvalé identifikátory

kurz

Elektronické informačné zdroje pre vedu - Publikačný poradca

Simona Hudecová

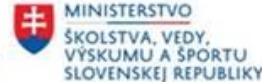
Centrum vedecko-technických informácií SR

Táto prezentácia je šírená pod licenciou
[Creative Commons 4.0 Attribution](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

EURÓPSKA ÚNIA
Európske štrukturálne a investičné fondy
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

NISP EZ^{IV}

Investícia do Vašej budúcnosti

OBSAH

- Trvalé identifikátory – definícia, význam, služby
- Druhy trvalých identifikátorov: autor
objekt
organizácia
služby
- Trvalé identifikátory a medzinárodné projekty
- Zhodnotenie: výskum a prínos trvalých identifikátorov

Open science a trvalé identifikátory

A b c x y z ð s K O 7 d e m q v b k p f O r i v t
w g t → n O s * Δ Na S C % f x h x i φ e W D T Ō x e * # & ± © c c b y
\$ ~ z ? @

10100100110001101110100 0 1 0 1 1 01 1 1

Open science

Hlavným cieľ - kvalitný výskum prostredníctvom transparentnej vedeckej praxe: spolupráca, technológie, inovácie a voľne dostupné výskumné dáta a poznatky — možnosť opätovného použitia, redistribúcie a reprodukcie výskumu.

Súčasť:

otvorený prístup
otvorené dáta

Otvorený prístup

je koncept elektronicke dostupných, verejne financovaných akademických výskumov, ku ktorým nie je spoplatnený prístup a sú voľné na šírenie bez potreby autorovho schválenia ako pre-print alebo v čase publikácie danej práce. Zároveň by mal byť prístup trvalý, t.j. archivovaný. Rozlišujeme dva základné modely — zelenú a zlatú cestu.

Otvorené dáta (Open Data)

sú dáta, ku ktorým má prístup ktokoľvek a môže ich využiť a ďalej šíriť. Pomáhajú priniesť kontext vedeckých výskumov pre ich lepšie pochopenie, zvyšujú dôveru verejnosti a sú východiskom pre budúce výskumy. Dávajú možnosť sprístupniť výskum širšej verejnosti, čím zároveň autor dosahuje väčšie uznanie, t.j. dáta sú dostupné, vyhľadateľné, šíriteľné a archivované.

FAIR princípy

Findable — strojovo čitateľné dáta, čo umožňuje automatické objavovanie súborov dát a služieb.

Accessible - dáta obsahujú informácie o tom, ako k nim možno pristupovať, prípadne sa vyžaduje overenie alebo autorizáciu.

Interoperable - s aplikáciami (ako je API) alebo pracovnými postupmi na analýzu, ukladanie a spracovanie.

Reusable - hlavný cieľ FAIR - opätovné použitie dát (dáta musia obsahovať informácie o licencií na používanie, ako aj o pôvode)

Trvalé identifikátory

pre digitálne objekty a digitálne uchovávanie.

Je to dlhotrvajúci odkaz na digitálny zdroj:

a/ jedinečný identifikátor;

b/ služba, ktorá lokalizuje zdroj v priebehu času, aj keď sa jeho umiestnenie mení.

Identifikátor sa používa na jednoznačné pomenovanie objektu (online alebo off-line), napríklad: URL, sériové čísla a osobné mená.

Trvalý identifikátor je spravovaný a aktualizovaný počas určeného časového obdobia.

Funkcie trvalého identifikátora:

identifikácia (jednoznačné označenie objektu), on-line prístup k digitálnemu objektu, medzinárodná platnosť

Resolver t.j. on-line služba

TRVALÝ IDENTIFIKÁTOR

- Identifikátor je asociácia medzi reťazcom a informačným zdrojom, pričom táto asociácia je manifestovaná záznamom, ktorý spája identifikátor so súborom identifikačných charakteristík zdroja ([IFLA, 2017](#)).
- Používa sa na jednoznačné pomenovanie objektu (online alebo off-line), napríklad: URL, sériové čísla a osobné mená.
- Trvalé identifikátory sú upravované medzinárodnými normami Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu ISO (International Organization for Standardization).

Prečo potrebujeme trvalé identifikátory?

- Digitálne objekty: požiadavka dlhodobej dostupnosti prostredníctvom odkazu - životný cyklus informácií
- aktualizácie URL
- Autorské profily, jedinečná identifikácia
- Sledovanie citačnej odozvy, altmetrické hodnotenie

Základné požiadavky:

Interoperabilita, trvalosť, extenzibilita, globálny charakter, medzinárodná platnosť, ISO

Trvalé (perzistentné) identifikátory digitálnych informačných entít

A/ identifikátor sa prideluje digitálnemu objektu, nie jeho umiestneniu

B/ systémy sú udržiavané a ďalej rozvíjané správcami

A diagram illustrating the relationship between an object and its identifiers. On the left, a blue square contains the word "Objekt" in white. Two red arrows point from this square to the right. The top arrow points to the text "URL", and the bottom arrow points to the text "IDENTIFIKÁTOR".

Ellen Collins, Carren Milloy, Graham Stone
SPRIEVODCA LICENCIAMI CREATIVE COMMONS [NIELEN] PRE AUTOROV MONOGRAFIÍ
Z OBLASTI SPOLOČENSKÝCH VIED : DOI: <https://doi.org/10.52036/slcc.2021>

- určiť čo má zmysel trvalo identifikovať
- zodpovedné udržiavanie rôznych aspektov identifikátora, technické udržiavanie systému v chode, zabezpečenie vzájomnej interakcie medzi objektami, používateľ sa musí dostať k objektu prostredníctvom trvalého identifikátora, bez ohľadu na aktualizácie a technické inovácie
- poskytovateľ údajov (výskumný pracovník, vydavateľ) je zodpovedný za poskytovanie jasných a aktuálnych informácií

101001001110001101110100 0 1 0 1 1 01 1 1

KTO ICH VYUŽÍVA

Výskumníci (autorský profil) vydavatelia, donori a ďalšie organizácie implementovali PID do svojich zavedených výskumných pracovných postupov, aby umožnili vytváranie dôveryhodných digitálnych spojení medzi objektmi, prispievateľmi a organizáciami.

PID je koncept, ktorý je aktuálnou súčasťou vydavateľstva.

V minulosti vydavatelia používali identifikátory ako ISBN a ISSN na rozlíšenie jedinečných textových objektov.

Vznik a technické možnosti digitálne dostupných výskumných publikácií vyvolalo potrebu strojovo čitateľných, interoperabilných PID (**DOI a ORCiD**), ktoré umožňujú zdieľanie informácií medzi rôznymi systémami.

VÝHODY A NEVÝHODY

- Určovanie pravosti hl'adaného zdroja
 - Vyhľadanie a prístup k zdroju aj po zmene umiestnenia
 - Zabezpečenie trvalosti aj pri zmenách adres URL
 - Vzájomná funkčnosť a spolupráca medzi kolekciami
-
- Neexistuje jediný všeobecne akceptovaný systém
 - Spojené s technickým zabezpečením a finančnými investíciami
 - Potrebná priebežná údržba systému PID

Social science and forestry curricula: Some survey results

By: Tindall, DB (Tindall, DB)

FORESTRY CHRONICLE

Volume: 77 Issue: 1 Page: 121-126

DOI: 10.5558/tfc77121-1

Published: JAN-FEB 2001

Indexed: 2001-01-01

Document Type: Article

Abstract

In this article, findings from a study of a forestry curriculum are used to identify current gaps and potential avenues of pedagogical contributions pertaining to social science content. In setting a context for this analysis a brief review of the potential contributions of social science to forestry, and a description of current social science research on forestry in B.C. and the surrounding region is provided. Survey results from: 1) stakeholders in forestry, 2) forestry undergraduate students, and 3) forestry faculty all point to the need for incorporating more social science content into forestry curricula. These survey results dovetail with observations about the need for more social science research on forestry topics.

Keywords

Author Keywords: social science; forestry curricula; intergroup differences; social survey research

Ecological Processes • Open Access • Volume 11, Issue 1 • December 2022 • Article number 28

Document type

Article • Gold Open Access • Green Open Access

Source type

Journal

ISSN

21921709

DOI

10.1186/s13717-022-00366-0

[View more](#)

Effects of variable retention harvesting on canopy transpiration in a red pine plantation forest

Bodo, Alanna V.^{a, b} ; Arain, M. Altaf^{a, b}

 Save all to author list

^a School of Earth, Environment and Society, McMaster University, 1280 Main Street West, Hamilton, L8S 4K1, ON, Canada

^b McMaster Centre for Climate Change, McMaster University, 1280 Main Street West, Hamilton, L8S 4K1, ON, Canada

■ KOMU A ČOMU PRIDEĽUJEME TRVALÉ IDENTIFIKÁTORY

- autor
- e-objekt
- organizácia
- dáta
- súvisiace služby a systémy

IDENTIFIKÁTORY PRE OSOBY

- Identifikátory prispievateľov (výskumník, autor) vytvárajú profil pre prispievateľa a vzťah k dielu, ktorý jednoznačne definuje a odlišuje konkrétneho prispievateľa od ostatných. Jedinečné identifikátory umožňujú prispievateľom s rovnakými alebo podobnými menami sledovať citácie ich výskumu.
- [Open Researcher and Contributor Identifier \(ORCID iD\)](#) PID pre výskumníkov, zaznamenáva profesionálne aktivity a rozlišuje výskumníkov. Profil ORCID spája výskumníkov s ich príspevkami a príslušnosťou v priebehu času, a to aj napriek zmenám mien alebo rôznym formátom mien. Dá sa pripojiť k väčšine ostatných profilov tvorcov a je to najviac interoperabilný PID tvorcu. Identifikátory ORCID môžu vytvárať a upravovať výskumníci, zatiaľ čo ostatné uvedené identifikátory sa tvoria automaticky alebo riadiacim orgánom.

ORCID - 2012, spravuje nezisková organizácia v USA s rovnakým názvom a sú navrhnuté tak, aby slúžili jednotlivcom, výskumným a vedeckým organizáciám, dátovým úložiskám a knižniciam, vydavateľom, patentovým úradom, poskytovateľom služieb atď. Vznikla ako protiváha komerčného identifikátora ResearcherID od Thomson Reuters Corporation (Web of Science).

Štruktúra ORCID a vlastnosti

- Tvar 16 miestneho numerického reťazca **0000-0001-9164-6933**
- Štandardný zápis v súlade s používanou konvenciou: **<http://orcid.org/0000-0001-9164-6933>**
- Identifikátor je nezávislý, globálny, jedinečný nástroj na zvýšenie vlastnej viditeľnosti v sieti, získanie širšieho vplyvu, ako aj nástrojom prezentujúcim výsledky práce.
- Možnosť priamej komunikácie s prostredím vybraných bibliometrických databáz (WoS, SCOPUS, Medline...) a zdieľania dát z ich prostredia.
- Možnosť importu dát v podporovanom formáte do vlastného profilu.

Poskytuje dve základné funkcie:

- **funkcia registra jedinečných identifikátorov** – možnosť samostatne spravovať vlastné záznamy
- **funkcia API** (Application Programming Interface) - podporuje systém komunikácie a overovania, vygenerovaný kód - stiahnutie otvorenou licenciou (open source license), bezplatné posielanie verejných dát vo forme súborov podliehajúcich licenci CC0 (Public Domain).

Prepojenie ORCiD a autorský profil v PUBLONS

1. Vytvoriť ORCiD
2. Vytvoriť PUBLONS — import prác z WoS
3. Spárovať PUBLONS s ORCiD - export prác z PUBLONS do ORCiD
4. Ručne doplniť práce, ktoré nie sú indexované vo WoS

Infomácie: <https://info.orcid.org/documentation/features/orcid-registry/>

Návod: <https://info.orcid.org/video-tutorials/>

Webinár k téme a názorné inštrukcie:

MURÁŇOVÁ, K.,2022. Ako zviditeľniť svoj výskum vo WoS.[online].

Bratislava: CVTI SR, 2022. Dostupné na: <https://eiz.cvtisr.sk/eiz-webinare/>

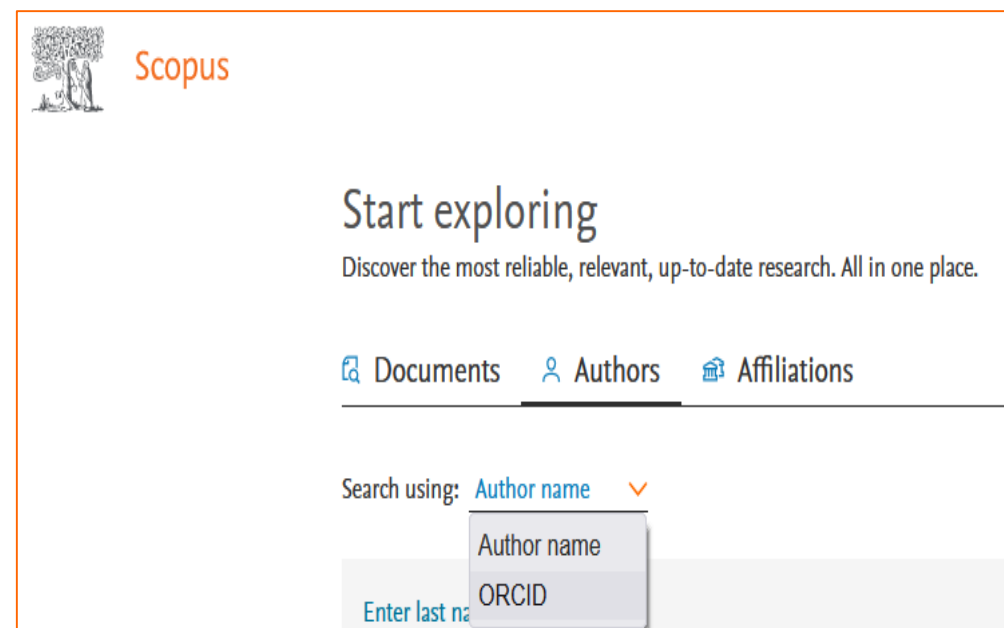
IDENTIFIKÁTORY PRE OSOBY

- **ResearcherID** jedinečný identifikátor, ktorý spája výskumníkov s ich prácami v publikačnom ekosystéme Web of Science. Profily ResearcherID je možné prepojiť s profilmi ORCID iD – v súčasnosti Publons

Publons — 2019, nové prostredie, vylepšené Web of Science ResearcherID, možno pridávať svoje publikácie, sledovať svoje citácie a spravovať svoje záznamy z Web of Science, tj. zabezpečuje správne priradenie publikácie konkrétnym autorom vo Web of Science, o.i. úplnejší profil výskumného vplyvu automatickým sledovaním recenznej a redakčnej činnosti priamo pri autorových publikáciách publikáciách.

- **Scopus — ORCID** - registrovanie na <https://orcid.org> a potom importovať svoje diela zo stránky svojho profilu. Tlačidlo Štart presmeruje na stránku ORCID, kde možno udeliť povolenie na čítanie záznamu ORCID (profil v Scopus) a odoslanie autorovho ID na ORCID, „import your records“

Odporúčané zobrazenie identifikátora ORCID <https://orcid.org/0000-0001-2345-6789>

IDENTIFIKÁTORY PRE OBJEKTY

E-objekty: knihy, články, kapitoly, súbory údajov, tabuľky, obrázky, videá a pod.

The International Standard Serial Number (ISSN) - Medzinárodné štandardné sériové číslo (ISSN) je osemmiestne seriálové číslo.

Systém ISSN bol prvýkrát navrhnutý ako medzinárodný štandard Medzinárodnej organizácie pre normalizáciu (ISO) v roku 1971 a publikovaný ako ISO 3297 v roku 1975. Za udržiavanie normy je zodpovedná subkomisia ISO TC 46/SC 9, tlačené ISSN (p-ISSN), elektronické ISSN (e-ISSN), každému seriálu v systéme ISSN je pridelené aj prepojovacie/linking ISSN (ISSN-L)

Využitie - jedinečná identifikácia seriálovej publikácie, napríklad časopisu, pomáha pri rozlišovaní medzi seriálmi s rovnakým alebo podobným názvom, pri zmene obsahu a zamerania časopisu, zmene vlastníka a vydavateľa, ISSN sa používajú pri objednávaní, katalogizácii, MVS, MMVS a pod.

Vyhľadávanie: „<https://www.worldcat.org/ISSN/>“ - ukazuje, či niektorá knižnica WorldCat obsahuje položku s daným ISSN.

The International Standard Book Number (ISBN) - Medzinárodné štandardné číslo knihy (ISBN) je jedinečný číselný komerčný identifikátor knihy. Každému vydaniu a variácii (okrem dotlače) knihy je pridelené číslo ISBN (napríklad e-kniha, brožovaná väzba a vydanie v pevnej väzbe majú každý iný kód ISBN), 1970 - medzinárodný štandard ISO 2108.

<http://doi.org/10.0000/123456789>

DOI spravujú registračné agentúry, sú členmi the International DOI Foundation (vytvorila štandardy).
v roku 2012 bol prijatý ako medzinárodný štandard ISO 26324. Informácie o objekte sa môžu v priebehu času meniť, napríklad kde ich možno nájsť na webe, ich DOI sa nikdy nezmení.

Využitie: DOI pomáha sledovať citácie, zviditeľňuje zdieľanie a používanie objektu.

Stávajú sa povinnou súčasťou publikovaní časopisov, článkov, knižných publikácií, pri tvorbe repozitárov a databáz.

Špecifiká DOI

DOI identifikuje objekt **natrvalo**, aj keď objekt zmení svoje umiestnenie, svojho vlastníka alebo iné charakteristiky

DOI - presmerovanie pomocou systému Handle

DOI identifikuje: **obsah** – abstrakt práce alebo jednotlivých verzií, o.i. súbory/zariadenie, DVD

súvisiace objekty -(o.i. dohody, účastníci zmlúv o výmene obsahu, zúčastnené strany)

V prípade viacnásobného umiestnenia daného objektu na webe: presne analyzuje a s istotou rozhodne, že tieto objekty sú skutočne rovnaké. Napríklad: ten istý materiál, ktorý sa nachádza v archíve/ na stránke vlastníka a zároveň v otvorenom archíve tretej strany.

Súčasti DOI

- Metadáta/popisné údaje objektu (popis identifikovaného objektu, autor/majiteľ objektu, typ objektu: abstrakt, fyzický, digitálny objekt, prezentovaná forma: audio, video atď., typ aplikácie: prelinkovanie na článok atď., typ vzťahov medzi objektami)
- Identifikátor DOI môže obsahovať aj informácie o: kontaktoch, e mailových adresách, vlastníckych a autorských právach a pod.

10100100110001101110100 0 1 0 1 1 01 1 1

Čo môže DOI identifikovať

- časopisy, jednotlivé články
- knihy, kapitoly kníh a referenčné práce
- zborníky z konferencií (celok, príspevky)
- dizertácie
- datasety/databázy
- správy/pracovné materiály
- štandardy/normy
- preprinty
- oponentské posudky, prehľadové správy
- hudobné diela, alebo len časti hudobných diel, filmové a TV diela
- digitalizované aj nedigitalizované audio, video
- doplnky: texty, obrázky, tabuľky
- Granty

Objekt v dvoch rôznych jazykoch môže mať jeden rovnaký identifikátor DOI, alebo aj zvlášť každý vlastný.

DOI sa prideliť uje zásadne publikáciám/dokumentom, ktoré prešli edičným/recenzným procesom a majú pridelený ďalší zo štandardných identifikátorov publikácie/vydavateľa, t. j. ISSN v prípade periodických publikácií a ISBN v prípade knižných/neperiodických publikácií.

Zobrazenie DOI:

Vyhľadávanie pomocou DOI

Na stránke **Resolve a DOI Name** <https://dx.doi.org/>

[HOME](#) | [HANDBOOK](#) | [FACTSHEETS](#) | [FAQs](#) | [RESOURCES](#) | [USERS](#) | [NEWS](#) | [MEMBERS AREA](#)

Resolve a DOI Name

doi:

Go

Type or paste a [DOI name](#) into the text box. Click Go. Your browser will take you to a Web page (URL) associated with that DOI name.

Send questions or comments to doi-help@doi.org.

[Further documentation is available here.](#)

[DOI Resolution Documentation](#)

 DOI®, DOI.ORG®, and shortDOI® are trademarks of the International DOI Foundation.

IDENTIFIKÁTORY PRE OBJEKTY

Poskytovatelia DOI – najznámejšie:

- CrossRef pre články v časopisoch, publikácie, knihy, kapitoly z kníh, zborníky z konferencií, diela, audio, video, obrázky a iné
- DataCite pre širokú škálu dátových objektov

Digital Object Identifier (DOI) A CITÁCIE

Možnosť sledovať metriky článku pomáha výskumníkom merať vplyv ich práce a počet jej citácií, diskusií, zdieľania, pridania do záložiek alebo iných použití na internete.

Autor môže sledovať svoje DOI:

- na webe - sledovanie metrick úspešnosti článku v priebehu času
- v digitálnom prostredí okrem tradičných metrick (počet citácií článkov) aj tzv. altmetriky: na zachytenie zmienok o článku na sociálnych sieťach, koľkokrát je článok verejne pridaný do záložiek alebo uložený do citačného manažéra atď., vhodné je ak digitálne úložisko obsahuje nástroje na sledovanie altmetrických údajov.

Služby na sledovanie altmetrických údajov: [Altmetric](#) a [PlumX](#): funguje napríklad na stránkach PubMed, arXiv alebo na stránkach obsahujúcich DOI, v službe Google Scholar, na Twitteri a pod. PlumX je rozdelený do piatich kategórií: citácie, použitie, zachytenie, zmienky a sociálne médiá. PlumX je určený pre časopisy, repozitáre, poskytovateľov dát a partnerov platformy, nie pre jednotlivých používateľov.

[Google Scholar Citation Profiles](#) sleduje a kompletnú bibliografiu výskumníka, celkový počet citácií, ako aj h-index a i10-index výskumníka, metriky možno ďalej rozdeliť podľa rokov.

Digital Object Identifier (DOI) A CITÁCIE

nature

Explore content ▾

About the journal ▾

Publish with us ▾

nature > articles > article > article metrics

Article metrics | Last updated: Thu, 5 May 2022 11:24:44 Z

Global human-made mass exceeds all living biomass

Access & Citations

29k

58

101

Article Accesses

[Web of Science](#)

[CrossRef](#)

Online attention

6079

6630 tweeters

432 news outlets

4 Video uploaders

535 Mendeley

42 blogs

10 Redditors

8 Wikipedia page

6 Facebook pages

2 F1000

This article is in the 99th percentile (ranked 35th) of the 489,939 tracked articles of a similar age in all journals and the 99th percentile (ranked 4th) of the 826 tracked articles of a similar age in *Nature*

View more on [Altmetric](#)

SCOPUS: altmetrika na úrovni článku

Príklad: <https://www.scopus.com/record/pubmetrics.uri?eid=2-s2.0-84963719015&origin=recordpage>

Jozef Masarik

Comenius University in Bratislava
Verified email at fmph.uniba.sk

Physics Space sciences Geophysics

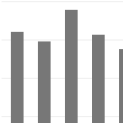
[FOLLOW](#)

TITLE	CITED BY	YEAR
ATLAS technical proposal Atlas Collaboration CERN/LHCC/94-43	1074	1994
Simulation of particle fluxes and cosmogenic nuclide production in the Earth's atmosphere J Masarik, J Beer Journal of Geophysical Research: Atmospheres 104 (D10), 12099-12111	704	1999
Terrestrial cosmogenic-nuclide production systematics calculated from numerical simulations J Masarik, RC Reedy Earth and Planetary Science Letters 136 (3-4), 381-395	348	1995
Presence of the solar de Vries cycle (~ 205 years) during the last ice age G Wagner, J Beer, J Masarik, R Muscheler, PW Kubik, W Mende, C Laj, ... Geophysical Research Letters 28 (2), 303-306	206	2001
An updated simulation of particle fluxes and cosmogenic nuclide production in the Earth's atmosphere J Masarik, J Beer Journal of Geophysical Research: Atmospheres 114 (D11)	202	2009
10Be and 26Al production rates deduced from an instantaneous event within the dendro-calibration curve, the landslide of Kofels, Otz Valley, Austria	193	1998

[GET MY OWN PROFILE](#)

Cited by

	All	Since 2017
Citations	6620	1315
h-index	39	20
i10-index	79	40

Public access

	7 articles	available
not available		

Based on funding mandates

IDENTIFIKÁTORY PRE ORGANIZÁCIE

Research Organization Registry (ROR) ID – 2021, sú „globálne jedinečné, trvalé, objaviteľné a resolver“ identifikátory pre výskumné organizácie. Identifikátory ROR uchovávajú popisné dáta o organizáciách (alternatívne mená/skratky, externé adresy URL a iné identifikátory, ako sú Wikidata, ISNI a Open Funder Register). Databáza ROR ID je založená na počítačových údajoch z GRID.

Crossref Funder Registry - otvorený register trvalých identifikátorov pre organizácie poskytujúce granty na celom svete, súvisiace údaje o financovaní podporujú transparentnosť financovania výskumu a jeho výsledkov.

Je možné ho integrovať do iných systémov.

Všetky ROR ID a súvisiace dáta sú poskytované na základe licencie CC0.

Využitie — používatelia a výskumníci môžu hodnotiť výstupy výskumu v kontexte toho, kto ho financoval
výskumné inštitúcie môžu sledovať publikované výstupy svojich výskumníkov
vydavatelia môžu sledovať, kto financuje ich autorov, a kontrolovať, či plnia finančné podmienky
poskytovatelia služieb môžu svojim používateľom ponúknuť integrované funkcie šetriace čas
donori môžu sledovať dosah a návratnosť projektu, ktorý podporili

Služby sú spoplatnené.

Základ infraštruktúry ROR tvoria identifikátory obsahu (DOI) a identifikátory prispievateľov (ORCID) a identifikátory výskumných organizácií.

ROR nadviazal na **Global Research Identifier Database (GRID) ID** (vytvorila spoločnosť Digital Science & Research Solutions Ltd., súčasť technologickej spoločnosti Digital Science), zhromažďovala „jednoznačné inštitucionálne informácie“ a každej výskumnej inštitúcii pridelila PID a popisné dáta vrátane aliasov a adries.

Search funders connected to published works with funding data

Q forestry|

Forestry Corporation Australia
Forestry Commission United Kingdom
Sustainable Forestry Initiative United States
Commonwealth Forestry Association United Kingdom
World Forestry Center United States
U.S. Endowment for Forestry and Communities United States
Gozdarski Inštitut Slovenije Slovenia
Department of Forestry, Fisheries and the Environment South Africa

IDENTIFIKÁTORY A DÁTA

Trvalé identifikátory pre dáta — slúžia na jednoznačnú lokalizáciu súborov dát (výskumné projekty, analýzy a pod.)

DataCite - 2009, vývoj štandardov pre trvalé identifikátory pre dáta, konkrétne PID priradujú jej členovia

- Využitie** - pomáha s istotou nájsť, identifikovať a citovať výskumné údaje a iné výskumné objekty
- podporuje dátové centrá a knižnice poskytovaním trvalých identifikátorov pre súbory údajov, pracovné postupy a štandardy na zverejňovanie údajov
 - podporuje vydavateľov časopisov tým, že umožňuje prepojenie výskumných článkov so základnými dátami/objektmi

IDENTIFIKÁTORY A REPOZITÁRE

Repozitáre a archívy (disciplinárne aj inštitucionálne) môžu používať viac ako jeden typ trvalých identifikátorov
Závislosť od konkrétnej disciplinárnej praxe: HANDLE, DOI, PURL, ROR, ORCID....

Trvalé identifikátory pre výskumné dáta aj pre textové objekty, video, obrázky, dáta a pod., tj. spája sa viacero druhov trvalých identifikátorov.
Trvalé identifikátory odkazujú na: **a**/landing page; **b**/na webovú stránku repozitáru.

European Open Science Cloud (EOSC)

Maximalizuje úžitok jednotlivých PID, dôležitá je spolupráca na úrovni repozitárov — informačný ekosystém a prepojená sieť.

Repozitár — poskytnutie základných údajov a dát o sebe (The Repository PID), Štatistické informácie o repozitároch: <https://stats.datacite.org/>

TRVALÉ IDENTIFIKÁTORY a princípy FAIR

- Findable výsledky výskumu dostupné pre širšiu akademickú komunitu a verejnosť
- Accessible jedinečné identifikátory, popisné dáta a prístupové protokoly
- Interoperable štandardy na kódovanie a výmenu údajov a popisných dát
- Reusable možnosť opätovného využitia výskumných výstupov s cieľom maximalizovať ich výskumný potenciál.

Význam FAIRness :

- vydavatelia dát - prepojenie medzi dátami a literatúrou, jednoduchšie zdieľanie tieto informácie a pre vydavatelia článkov
- prospech z vytvorenia krížového prepojenia z literatúry na údaje

The [GO FAIR initiative](#) poskytla hlbšie vysvetlenie princípov FAIR, iniciatíva Internet of FAIR Data and Services (IFDS)

10100100110001101110100 0 1 0 1 1 01 1 1

PID A MEDZINÁRODNÉ PROJEKTY

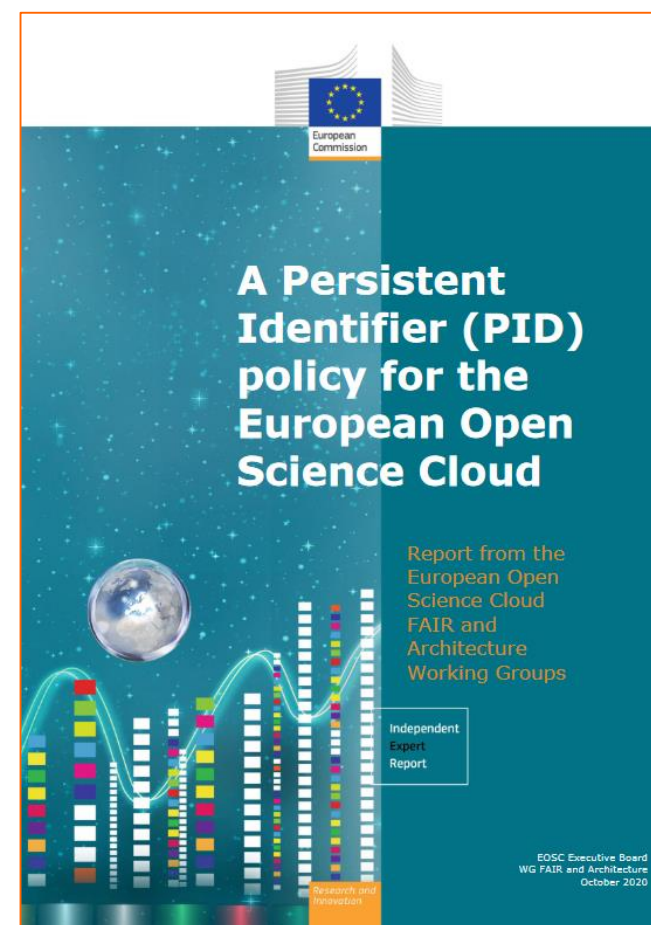
OpenAIRE - projekt využíva trvalé identifikátory pre: publikácia, súbor dát, osoba, vedecká vzorka, financujúci orgán, súbor zemepisných súradníc, nepublikovaná správa, softvér:
pre objekty - publikácie, dáta, softvér, ako sú URN, DOI, ARK, Handle
pre ľudí - výskumníci, autori, prispievatelia, ako sú ORCID, ISNI

<https://www.openaire.eu/what-is-a-persistent-identifier>

PID Forum - <https://pidforum.org/c/knowledge-hub/11>

EOSC projekt - iniciatíva Európskej komisie na rozvoj infraštruktúry otvorenej vedy a súvisiacich služieb politiku vytvorili zástupcovia pracovnej skupiny EOSC FAIR a pracovnej skupiny EOSC Architecture. Definuje súbor očakávaní o tom, aké trvalé identifikátory budú použité na podporu fungujúceho prostredia FAIR výskumu. Načrtnuté sú aj požiadavky poskytovateľov a základné služby.

Cieľ — vytvoriť životaschopnú a dôveryhodnú infraštruktúru PID vhodnú pre dlhodobú udržateľnosť EOSC. PID pri globalizácii zabezpečujú jedinečnosť, trvalosť, stálosť, rozlíšiteľnosť a obsahuje informáciu, ako k e-objektu pristupovať, podporujú integritu výskumu, spoľahlivosť informácií a kvalitu súvisiacich služieb — integrácia do EU štruktúr.

CLOCKSS - (Controlled LOCKSS) r. 2005, partnerstvo knižníc a vydavateľských subjektov, privátny uzavretý systém – ekvivalent knižnice so špeciálnymi zbierkami, nezisková spolupráca medzi knižnicami a vydavateľmi. „Dark“ archív je založený na softvéri LOCKSS, v ktorom obmedzený počet knižníc preberá archívnu úlohu v mene širšej komunity. Poskytuje knižniciam istotu, že e-časopis a ďalší obsah, ktorý si predplatili, budú dlhodobo uchované, funguje ako „súkromná sieť LOCKSS“.

ZÁVER

- Trvalé identifikátory sú významnou súčasťou dlhodobej infraštruktúry pre digitálne uchovávanie výskumu. Efektívnosť a fungovanie PID vyžaduje priebežnú starostlivosť o podporné služby (napríklad registrácia DOI, aktívne URL k DOI priradenému objektu) zo strany majiteľa.
- Stali sa obzvlášť dôležité pre výskumné dáta a články elektronických časopisov ako aj pre budovanie autorských profilov.
- Odporúčania: výskumníci by mali vo svojich pracovných postupoch používať ID výskumníka, napríklad ID ORCID, priebežne aktualizovať svoj profil s PID, pri citovaní uviesť aj odkaz na súbor dát • Inštitúcie by mali používať svoje ID inštitúcie, napríklad ROR ID • donori by mali používať ID donorov a registrovať DOI a popisné dáta pre granty. • Repozitáre a vydavatelia by mali prirad'ovať trvalé identifikátory výstupom, napríklad DOI — sledovanie prepojení medzi subjektami • Vydavatelia a archívy — trvalosť informačných zdrojov .
- Poskytovanie otvorenej infraštruktúry open science — informácie musia byť verejne dostupné.

Použité zdroje a zaujímavé linky pre ďalšie štúdium

- https://www.doi.org/doi_handbook/1_Introduction.html
- IFLA., 2017. *Best Practice for National Bibliographic Agencies in Digital Age* [online]. Last update: 5 December 2017 [cit.2020-09-30]. Dostupné na: <https://www.ifla.org/best-practice-for-national-bibliographic-agencies-in-a-digital-age/node/8789>
- Jedličková, Ľ., 2019. Medzinárodné štandardné identifikátory a systémy trvalej identifikácie informačných entít: Krátky úvod. In: *ITlib*, roč. 22, č. 1, s. 38-40. ISSN 1336-0779
- Jedličková, Ľ., 2019. Medzinárodné štandardné identifikátory a systémy trvalej identifikácie informačných entít: Krátky úvod. In: *ITlib*, roč. 23, č. 2, s. 30-32. ISSN 1336-0779
- DOBBERSTEINOVÁ, J., S. HUDECOVÁ, Z. STOŽICKÁ., 2018. *Sprievodca svetom vedeckého publikovania. Učebný text pre kurz Publikačný poradca*. Bratislava: CVTI SR, 2018. ISBN 9788089965175
- HUDECOVÁ, S., 2019. *CVTI SR a poskytovanie služby pridelovania identifikátora DOI* [online]. Bratislava: CVTI SR, ©2019 [cit. 2020-09-30]. Dostupné na: https://openaccess.cvtisr.sk/wp-content/uploads/2019/09/DOI_WEBINAR_SH_2019.pdf
- DOKTOROVÁ, A. *ORCID-PUBLONS-Scopus. Návod na založenie profilov pre individuálneho používateľa/vedca* [online]. Bratislava: ÚK SAV [cit. 2020-09-30]. Dostupné na: https://www.fu.sav.sk/fileadmin/user_upload/obsah/kniznica/manual_profil_vedca_orcid.pdf
- MURÁŇOVÁ, K., 2022. Ako zviditeľniť svoj výskum vo WoS. [online]. Bratislava: CVTI SR, © 2022 [cit. 2022-05-24]. Dostupné na: <https://eiz.cvtisr.sk/eiz-webinare/>

